

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Наталія Вінарчук**, 1993 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка за спеціальністю «Дошкільна освіта», працює на посаді асистента кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, від 01.05.2024 року № 634, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради –

Олени Квас, доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів

Рецензентів –

Олени Галян, доктора педагогічних наук, професора, професорки кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів

Галини Бойко, кандидата педагогічних наук, доцента, доцентки кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів

Офіційних опонентів –

Лариси Зданевич, доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Міністерства освіти і науки України, м. Хмельницький

Інни Перепелюк, кандидата педагогічних наук, доцента, доцентки кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці

на засіданні «17» червня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань Освіта/Педагогіка **Наталії Вінарчук** на підставі публічного захисту дисертації «Підготовка майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності у закладах дошкільної освіти» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано у Львівському національному університеті імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів.

Науковий керівник: **Наталія Мачинська**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, який за змістом, рівнем наукової новизни, теоретичним й практичним значенням результатів, кількістю наукових публікацій відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), та вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами).

Дисертація **Вінарчук Наталії Миколаївни** на тему «**Підготовка майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності у закладах дошкільної освіти**» є самостійною та ґрунтовною науковою працею, у якому викладено авторське обґрунтування теоретико-методичних основ підготовки майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти. Пандемія, повномасштабне вторгнення, екологічні зміни, шкідливе харчування негативно вплинули на якість здоров'я дітей та дорослих. Відсутність належного рівня готовності зумовлює необхідність здійснення наукового пошуку, тому актуалізується гостра потреба у професійній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти до ведення здоров'язбережувальної діяльності у ЗДО, які будуть готові до пошуку нових рішень, сучасних форм та методів, що робить тему дослідження особливо актуальною.

Результати дисертаційної роботи мають істотне теоретичне та практичне значення для галузі знань Освіта/Педагогіка, оскільки можуть бути використані для організації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх вихователів спеціальності Дошкільна освіта, підвищення кваліфікації та вдосконалення професійної майстерності вихователів закладів дошкільної освіти. Практична значущість полягає в тому, що матеріали дослідження Наталії Вінарчук можуть бути використані під час викладання освітніх компонентів нормативного та вибіркового циклу професійної та практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта, а також в умовах проходження студентами різних видів практик.

Здобувачка має 19 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 (п'ять) статей (з яких 3 (три) одноосібні) у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 1 (одна) стаття у періодичному науковому виданні інших держав, що індексується в наукометричній базі Web of Science:

1. Вінарчук Н. М. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти як чинник фізичного розвитку дошкільника, збереження та зміцнення здоров'я. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 45, т. 1. С. 173-177.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/45-1-28>

2. Вінарчук Н. М. Підготовка бакалаврів спеціальності 012 Дошкільна освіта (порівняльний аналіз освітніх програм). *Вісник Львівського університету. Сер. педагогічна*. 2023. Вип. 39. С. 17-25.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpe.2023.39.12030>

3. Вінарчук Н. М. Сучасний стан професійної підготовки майбутніх вихователів до здійснення здоров'язбережувальної діяльності в умовах закладу дошкільної освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. с. 207-211.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-1-32>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

1. Квас Олена Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, без зауважень.

2. Зданевич Лариса Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Міністерства освіти і науки України надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Позитивно оцінюючи напрацювання авторки щодо теоретичних засад дослідження, на наш погляд, зміст першого розділу роботи дещо інформаційно переобтяжений різними термінами та їх означеннями. Варто було б більш стисло і лаконічно викласти ключові аспекти дослідження, уникаючи надмірних деталізацій та повторів. Це дозволило б зробити виклад матеріалу більш ємним, зрозумілим і зручним для сприйняття читачем, не применшуючи при цьому наукової цінності та значущості представлених результатів дослідження.

2. У дисертаційній роботі авторкою здійснено аналіз Державного стандарту дошкільної освіти 2012 року. Виникає запитання: з якою метою це було зроблено, адже зараз є чинним Базовий компонент дошкільної освіти 2021 року.

3. У першому розділі здійснено ґрунтовний аналіз дослідження проблеми, проаналізовано велику кількість праць вітчизняних вчених, що дало підстави для обґрунтування теоретичних засад дослідження. Разом з тим, у роботі не представлено праць зарубіжних науковців, а також не вивчено міжнародний досвід проблематики підготовки майбутніх вихователів до здійснення здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти.

4. Вважаємо, що цікавим, сучасним і перспективним напрямом розширення предметного поля дослідження, обраного дисертанткою, було б вивчення можливостей неформальної та інформальної освіти у формуванні готовності майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності в умовах ЗДО.

5. У дослідженні дисертанткою на стор. 192, рис. 3.12, подано авторську графічну експериментальну модель підготовки майбутніх вихователів ЗДО до здоров'язбережувальної діяльності закладів дошкільної освіти, яка містить три блоки: цільовий, діяльнісний, підсумковий (результативний). Вважаємо за доцільне розширити діяльнісний блок за допомогою навчально-методичного контенту: спецкурс, форми,

методи, засоби та практичні завдання. Також на нашу думку потребує корекції підсумковий блок. Так, до нього необхідно віднести не тільки критерії і рівні, а й додатки показники. За цих уточнень модель стала би більш досконалою та інформативнішою.

3. Перепелюк Інна Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертаційному дослідженні запропоновано навчальну дисципліну «Технології забезпечення здорового способу життя вихователями закладів дошкільної освіти», яку подано як ОК вибіркового циклу для підготовки майбутніх фахівців спеціальності 012 Дошкільна освіта. Оскільки тема роботи є широкою і в дослідженні проаналізовано стан готовності вихователів закладів дошкільної освіти до здійснення здоров'язбережувальної діяльності в умовах ЗДО, вважаємо за доцільне розробити цикл занять саме для вихователів, які можна використати як у контексті неформальної освіти, так і в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

2. У дисертаційному дослідженні запропонована модель підготовки майбутніх вихователів ЗДО до здійснення здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти ґрунтується на таких наукових підходах: гуманістичному, особистісно-орієнтованому, діяльнісному, акмеологічному, компетентнісному. Вважаємо, доцільно було б використати аксіологічний підхід у структурі моделі, оскільки питання цінностей неодноразово Вами згадувалося у змісті роботи (с. 37, 42, 54, 192).

3. У роботі здійснено аналіз ОК освітньо-професійних програм підготовки фахівців з дошкільної освіти багатьох закладів вищої освіти (Львівський національний університет імені Івана Франка, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Київський університет імені Бориса Грінченка, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Херсонський державний університет), що стосуються проблеми здоров'язбережувальної діяльності. Вважаємо, що проведений аналіз набув би більшої ефективності, якби дисертанткою були використані методи порівняння чи співставлення змісту освітніх компонентів, де розкриваються питання підготовки майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності. А результати аналізу подати в основний текст дисертаційного дослідження.

4. Рекомендуємо, з метою поширення отриманого практичного досвіду, його популяризацію серед майбутніх вихователів та педагогів-практиків ЗДО розробити методичний poradnik для студентів та вихователів-практиків для підвищення кваліфікації. У poradnik доцільно внести: словник термінів, розроблений спецкурс, апробовані тренінги.

4. Галян Олена Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професорка кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. У першому розділі дисертаційної роботи представлено характеристику досліджуваних наукових конструктів, їх взаємозв'язок та детермінацію, що засвідчує

значну увагу авторки до вітчизняних традицій і підходів в організації освітнього процесу закладів вищої освіти та визначення тих тенденцій, які стосуються забезпечення набуття майбутніми вихователями професійних компетентностей, їх підготовленості до професійної діяльності. Водночас запропонований масив інформації варто було б доповнити власними узагальненнями-міркуваннями щодо предмета аналізування.

2. Наукове дослідження побудоване за типом педагогічного експерименту й передбачає висунення гіпотези. У її формулюванні (с. 23) доречно було б вказати на ті змінні, введення яких забезпечує бажаний ефект педагогічного впливу. Логічно припустити, що зміст гіпотези мав би відображати як незалежні змінні педагогічні умови, що є предметом дисертаційного дослідження. Натомість як умови визначені лише деякі складники обґрунтованих груп педагогічних умов.

3. Запропонована модель підготовки майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти (п. 3.2., с. 192) стала підсумком дослідницьких пошуків дисертантки. Водночас її зміст і опис потребують уточнення, з огляду на значущість аналізу дії кожної з груп педагогічних умов на різних етапах реалізації моделі.

4. Зроблені узагальнення і висновки увиразнюють вітчизняний досвід підготовки майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності в закладах дошкільної освіти. На нашу думку, доречно було б доповнити їх напрацюваннями зарубіжних теоретиків і практиків, що розширило б спектр представлення досліджуваного педагогічного феномену.

5. Бойко Галина Олегівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Аналіз науково-педагогічних джерел дав змогу автору сформулювати власне визначення поняття «готовності» в контексті досліджуваної проблематики, а саме: «Готовність – вагома складова професійної компетентності вихователя ЗДО, що характеризується особистісними та професійними якостями, які забезпечують ефективну реалізацію завдань здоров'язбережувальної діяльності в умовах ЗДО». На нашу думку, запропоноване власне визначення поняття «готовності» не повинно обмежуватися одним словом, так як у визначенні не йдеться про загальну готовність. Було б доцільно розширити запропоноване поняття, додавши, власне, досліджуваний контент у його зміст, тобто поняття «готовність» замінити на «готовність вихователя до здійснення здоров'язбережувальної діяльності в ЗДО». Це підсилить авторське визначення запропонованого власного поняття і не буде співзвучним із загальнонавчаним поняттям «готовність».

2. У дисертації за науковим апаратом проведення педагогічного експерименту дослідження дисертанткою пропонується 4 етапи його проведення: організаційно-педагогічний, констатувальний, формувальний і контрольний. На нашу думку, організаційно-педагогічний етап включає завдання констатувального етапу і не потребує окремого виокремлення.

3. Пропонуємо до наукової новизни дослідження додати авторське визначення структури здоров'язбережувальної компетенції дошкільника, а саме: компоненти

здоров'я дошкільника; поняття якості власного здоров'я; життєві навички, що сприяють фізичному, психічному, соціальному та духовному здоров'ю, що підсилить, на нашу думку, теоретичну цінність наукового дослідження.

4. У Розділі 2 п.1.2. дисертантка описує рівні здоров'я населення в європейських країнах і подає опрацьовану інформацію у рис.1.1. Вважаємо, що робота лише б виграла, якби дисертантка конкретизувала міжнародний досвід підготовки майбутніх вихователів до здоров'язбережувальної діяльності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, що саме зі зарубіжного досвіду використано під час педагогічного експерименту. Це сприяло б підсиленню значущості дисертаційного дослідження в контексті євроінтеграційних і міжкультурних освітніх процесів, так як питання здоров'язбереження населення за кордоном не є поза увагою дослідниці.

5. У дисертаційному дослідженні, на нашу думку, доцільно було б звернути увагу на питанні ментального здоров'я. На с.79 у таблиці 1.3. (Характеристика означень видів здоров'я за Л. Ю. Іващук), авторка подає види здоров'я та їх характеристики. Доцільно було б додати такий вид здоров'я як «ментальне здоров'я», підкреслюючи тим самим важливість і взаємопов'язаність усіх граней здоров'язбереження особистості. Це дало б змогу запропонувати власну розроблену класифікацію видів здоров'я і в свою чергу, це підсилило б актуальність і практичну цінність наукового дослідження. Висловлені зауваження та побажання не впливають на загальний позитивний висновок щодо проведеного дослідження, не знижують його наукової, практичної цінності і можуть бути предметом наукової дискусії.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 35.051.178 Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Львів, присуджує **Наталії Вінарчук** ступінь доктора філософії з галузі знань з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова спеціалізованої вченої ради
ДФ 35.051.178

проф. Олена КВАС

